

Οικονομία και Κοινωνία στη Δυτική Ευρώπη. Το σύστημα της φεουδαρχίας.

Η κοινωνία του Φραγκικού Κράτους ήταν μια κοινωνία κυρίως αγροτική.

Στην κορυφή της κοινωνικής πυραμίδας ήταν ο βασιλιάς.

Την αριστοκρατία αποτελούσαν οι άμεσοι υποτελείς του (κόμητες, βαρώνοι, μαρκήσιοι κ.ά.) και ήταν φεουδάρχες. Οι ιεραρχικά ανώτεροι άρχοντες παραχωρούσαν σε άλλους ευνοούμενους υποτελείς τους (βασάλους) εκτάσεις γης, για τις οποίες απαιτούσαν ως αντάλλαγμα πίστη, υποτέλεια και διάφορες υπηρεσίες, ενώ ανέλαβαν την υποχρέωση να τους παρέχουν προστασία και κάθε είδους βοήθεια. Η γη που παραχωρείτο ονομαζόταν **φέουδο** και ολόκληρη η ευρωπαϊκή κοινωνία αποκλήθηκε **φεουδαρχική**. Κάτοχοι φέουδων μπορούσαν να είναι και οι εκκλησιαστικοί άρχοντες.

Η επίσημη αναγνώριση ενός άρχοντα ως υποτελούς ενός άλλου ισχυρότερου άρχοντα γινόταν με τη λεγόμενη **τελετή της περιβολής**. Η παραμέληση των υποχρεώσεων εκ μέρους των υποτελών συνεπαγόταν την αφαίρεση του φέουδου. Οι συνθήκες ανασφάλειας που κυριαρχούσαν στην Ευρώπη οδήγησαν τους αδύναμους να αναζητήσουν την προστασία των ισχυρών, δηλαδή των αρχόντων.

Το υπόλοιπο τμήμα της κοινωνικής πυραμίδας συγκροτούσαν

- οι ελεύθεροι γεωργοί, που ήταν μικροϊδιοκτήτες,
- οι πάροικοι που αποτελούσαν την πλειονότητα των αγροτών και απολάμβαναν περιορισμένη ελευθερία, διαβαθμισμένη κατά τόπους (ήταν δεμένοι με τη γη, κατέβαλλαν τέλη στο φεουδάρχη της περιοχής και δεν μπορούσαν χωρίς την άδειά του να νυμφευθούν),
- οι δούλοι που χαρακτηρίζονται από νομική άποψη ως κινητά αντικείμενα.

Το σύστημα της φεουδαρχίας αναπτύχθηκε στη διάρκεια του 8^{ου} αιώνα. Σταθμός στη διαμόρφωση του συστήματος ήταν οι μεταρρυθμίσεις του Καρλομάγνου. Ο στρατός, τον οποίο παλαιότερα αποτελούσαν ελεύθεροι αγρότες υπό την ηγεσία του αυτοκράτορα, αλλάζει χαρακτήρα, γίνεται φεουδαρχικός. Δηλαδή, τίθεται υπό την ηγεσία των φεουδαρχών, καθένας από τους οποίους συμμετέχει με τους υποτελείς του και τον οπλισμό τους. Αυτή τη δυνατότητα αποκτούν οι φεουδάρχες χάρη στην οικονομική και πολιτική δύναμη που τους εξασφαλίζει το φέουδο σε τοπικό επίπεδο. Ανάλογα αποτελέσματα είχε η διοικητική μεταρρύθμιση του Καρόλου, διότι στους βασιλικούς αξιωματούχους παραχωρούνταν γαίες. Οι 3 λειτουργίες της φεουδαρχίας (στρατιωτική, οικονομικοκοινωνική και πολιτική) αναπτύχθηκαν πλήρως στο κράτος του Καρόλου και στα διάδοχα κράτη. Κατά τους 2 επόμενους αιώνες (10^ο και 11^ο), οπότε η διάλυση των κρατών των Καρολιδών και οι εχθρικές επιδρομές δημιούργησαν κλίμα ανασφάλειας και ενίσχυσαν την ανάγκη προστασίας των κατοίκων, το φεουδαρχικό σύστημα γενικεύτηκε.